

Statens autorisasjonskontor for helsepersonell

Norwegian Registration Authority for Health Personnel

Vår dato
2. februar 2004
Deres dato

Vår referanse
Deres referanse
200307611-ANG 30.09.03

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

UFD		
02 FEB. 2004		
Saksnr.		
200307611	133	50

HØRINGSUTTALELSE – NOU 2003:25 – NY LOV OM UNIVERSITETER OG HØGSKOLER

Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) profesjonsgodkjenner 27 helsepersonell-grupper etter helsepersonelloven 1999/64 (hpl) på vegne av helsemyndighetene. En rekke av disse yrkene er på universitets- eller høgskolenivå, jf hpl § 48 første ledd.

Viktig å skille akademisk godkjenning og profesjonsgodkjenning

Som forvaltningsorgan innen en annen sektor enn lovens virkeområde ønsker ikke SAFH å kommentere lovforslagets enkelte paragrafer, med unntak av forslaget § 2-10 Vitnemål, som direkte griper inn i helsemyndighetenes ansvarsområde.

SAFH ønsker likevel å angi enkelte hovedproblemområder for vår virksomhet sett i forhold til utdanning etter universitets- og høgskoleloven. SAFH ser det som viktig å skille akademisk godkjenning (som hører innenfor utdanningssektoren) og profesjonsgodkjenning (som i vår sektor utføres av SAFH på helsemyndighetenes vegne). En bevisstgjøring av dette skillet vil etter vår oppfatning klargjøre hvilke spørsmål som hører inn under henholdsvis utdanningsmyndighetene og helsemyndighetene sitt ansvar.

Sonding mellom utdanningsmyndigheter og helsemyndigheters ansvar

SAFH sitt forvaltningsmessige anliggende er å profesjonsgodkjenne helsepersonell på helsemyndighetenes vegne. Loven oppstiller en del vilkår for profesjonsgodkjenning, se hpl §§ 48-53 og 57. I forhold til utdanningsinstitusjoner reiser dette en del spørsmål som i dag kan fremstå som noe uklare. Det kan være hensiktsmessig i forbindelse med den nye universitets- og høgskoleloven å klargjøre disse ansvarsforholdene.

Hovedbegrunnelsen for autorisasjonsordningen for helsepersonell finnes i hpl § 1: "Lovens formål er å bidra til sikkerhet for pasienter og kvalitet i helsetjenesten samt tillit til helsepersonell og helsetjeneste." Videre danner rettssikkerhetsreglene i forvaltningsloven rammene for profesjonsgodkjenningsarbeidet.

SAFH merker seg at NOU 2003:25 fokuserer på kvalitet, rettssikkerhet og forutsigbarhet (se f.eks side 23). Dette er målsettinger som også SAFH anser som meget viktige.

Postadresse:
Postboks 8053 Dep,
0031 OSLO

Gateadresse:
Calmeyers gate 1
0183 OSLO

Telefon: 21 52 97 00
Telefaks: 21 52 97 03
E-post : postmottak@safh.stat.no

Web: www.safh.no
Organisasjonsnummer:
982 745 500

Lovforslagets § 2-10 sjette ledd

SAFH har merket seg lovforslagets § 2-10 sjette ledd, som foreslår å gi utdanningsinstitusjonene autoriseringsansvar for helsepersonell. Dette forslaget mener SAFH må utgå.

Profesjongodkjenning av helsepersonell er et ansvar som må tilligge helsemyndighetene, da dette angår viktige helsefaglige spørsmål. Dette er ordningen i de land det er naturlig for Norge å sammenlikne seg med.

SAFH har nær kontakt og samarbeid med våre søsterorganisasjoner i Norden og i EU-området. Det ville være oppsiktsvekkende om Norge skulle velge en annen tilnæringsmåte til så sentrale helsepolitiske spørsmål enn resten av Norden og Europa.

SAFH benytter norske universiteter og høyskoler i vid utstrekning som rådgivere i forbindelse med utenlandske søkere. Vi opplever dessverre ofte vanskeligheter med å få vurdert helsepersonellovens vilkår i disse faglige rådene, og det er på universitets- og høyskoleområdet ofte en tilsynelatende proteksjonistisk holdning som vanskeliggjør utenlandske søkeres muligheter til yrkesutøvelse i Norge. Ofte er dette helsepersonell som trengs i norsk helsevesen og som helsemyndighetene bekoster utdanningen av, i de tilfelle kompletteringstiltak må iverksettes før yrkesutøvelse. SAFH mener også på dette grunnlaget at det ikke vil være forsvarlig å delegere autorisasjonsansvaret til universiteter og høyskoler.

Det kan imidlertid av praktiske hensyn være hensiktsmessig med en samordning mellom SAFH og norske universiteter og høyskoler for forenklede fremgangsmåter ved autorisering av norskutdannet helsepersonell. Dette bør i såfall skje etter helsepersonellovens system, og under helsemyndighetens kontroll. Det behøves derfor ingen særskilt hjemmel i universitets- og høyskoleloven.

SAFH merker seg at det utelukkende er innen helsefagene lovforslaget foreslår hjemmel for profesjongodkjenning for universiteter og høyskoler. Det skaper ikke sammenheng i lovsystemet at et slik forslag gjøres gjeldende kun innenfor en yrkessektor.

Rammeplaner som grunnlag for vurdering av utdanninger

NOU 2003:25 legger opp til en stor grad av indre selvstyre for norske universiteter og høyskoler. SAFH ser det som viktig at helsepersonellutdanninger har et innhold som er forsvarlig i forhold til helsepersonelloven § 1 sine målsettinger, bl.a i forhold til pasientsikkerhet.

SAFH anser det som viktig at rammeplaner for helseutdanninger følges av utdanningsinstitusjonene. SAFH har merket seg at f.eks Høgskolen i Oslo sin sykepleierutdanning har fått dispensasjon fra Utdanningsdepartementet for vesentlige deler av den praktiske undervisning i sykepleierfaget. Dette er bekymringsfullt, idet SAFH mener at praktiske ferdigheter og pasientrettet undervisning er vesentlig ved utdanning av helsepersonell.

En større grad av indre selvstyre for utdanningsinstitusjonene kan gi større forskjeller i ellers like utdanninger. Foruten at slike forskjeller er bekymringsfullt for forsvarligheten av yrkesutøvelsen i forhold til pasientsikkerhet i de respektive fag, vil man også risikere forskjellsbehandling av norske studenter. Dette vil i så fall ikke være i tråd med rettsprinsipper av typen like tilfeller skal behandles likt.

Risikoen for at universiteter og høyskoler gir utdanningene forskjellig innhold vanskeliggjør også profesjongodkjenningen av søkere med utenlandsk utdanning. Utenlandske søkeres utdanninger skal etter helsepersonelloven (§48 tredje ledd) vurderes opp imot innholdet i norske utdanninger i de respektive yrkesgrupper. Dersom dette sammenlikningsgrunnlaget svikter, åpner det for vilkårlighet i behandlingen av denne søkergruppen. Dette er ikke ønskelig. Hensynet til et transparent system, med forutberegnelighet og likhet for alle grupper er vesentlige og viktige hensyn.

SAFH ser det som viktig at systemet med rammeplaner for utdanninger fortsetter i den nye loven, og med begrenset mulighet for avvik fra rammeplanene. NOKUTs rolle og ansvar bør være klar og de må ha tilstrekkelig lovhjemmel til å gripe inn ved vesentlige avvik. Avvik fra rammeplaner bør unngås, det må være et forsvarlighetskrav ut fra pasientsikkerhetssyn, samt likhetssyn for norske studenter og for utenlandske søkere.

Egnethet for yrkesutøvelse

Etter helsepersonelloven er det et vilkår for yrkesutøvelse at søker "ikke er uegnet for yrket", jf hpl § 48 annet ledd bokstav d, sml § 53 annet ledd, jf § 57. Også dette lovvilkåret er begrunnet i hensynet til pasientsikkerhet og tillit til helsevesenet. SAFH ofte lite faktaopplysninger vedrørende dette vilkåret for norske autorisasjonssøkere.

SAFH har forståelse for at norske utdanningsinstitusjoner ønsker høyest mulig gjennomstrømming av studenter. Det er et mål at flest mulig skal få best mulig utdanning. SAFH antar at dette er bakgrunnen for at det ofte kan være vanskelig å få faktaopplysninger vedrørende studenter som ikke er egnet for yrkesutøvelse.

Dersom universiteter og høyskoler får en økonomisk gevinst av å få flest mulig antall studenter ferdig eksaminert, kan de komme i en vanskelig dobbeltrolle i forhold til vurdering av egnethet for sine studenter.

F.eks vil misbruk av narkotika kunne gjøre en søker uegnet for yrkesutøvelse som helsepersonell. Mer ryddighet rundt slike spørsmål vil være egnet til større tillit, og det kan også lette gjennomføring av tiltak som kan hjelpe det uegnede helsepersonell til å bli egnet, dersom dette er mulig.

Det er i mange tilfelle liten forståelse for dette lovkravet ved norske utdanningsinstitusjoner. Justisdepartementets lovavdeling uttalte 16 juli 2002 (sak 00/11729) seg om spørsmålet om taushetsplikt og videregående skolars opplysningsrett/-plikt vedrørende elevs narkotikamisbruk til helsemyndighetene, jf forvaltningsloven § 13 og legemiddelloven § 25. Selv om slik plikt etter lovavdelingens syn er etablert, ville det være mer ryddig og forutsigbart med en klar lovhjemmel for dette i spesialloven, dvs i den nye universitets- og høyskoleloven.

Med hilsen

Lars Swanstrøm (e.f.)
underdirektør

kopi:
Sosial- og helsedirektoratet
Avdeling for personell
Postboks 8054 Dep
0031 Oslo

Statens Helsetilsyn
Postboks 8128 Dep
0032 Oslo

Helsedepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo